

माधवप्रिया
आयुर्वेदिक क्लिनिक व पंचकर्म केंद्र

माधवप्रिया

आयुर्वेदिक क्लिनिक व पंचकर्म केंद्र

डॉ. संतोष रावसाहेब देशमुख
एम. डी. आयुर्वेद, मुंबई

कृमि/जंत पथ्य

(आयुर्वेदात यांचे २० प्रकार आहेत)

चिकित्सा सूत्र :

"तत्र सर्व कृमिनां अपकर्षणमेवादितः कार्यम ततः प्रकृतिविघातः
अनन्तर निदानोक्तानां भावनामुपसेवनमिति ।" (च. वि.)

नाष्टा : (खालीलपैकी नाष्टयाला एक पदार्थ खावा.)

- दुग्धाहार - ताक (लोणीरहित), दूध शक्यतो घेऊ नये; घेतल्यास सुंठ वेलची/वावडिंग सिद्ध, आल्याचा चहा अर्धा-अर्धा कप चालेल.
- फलाहार - मोसंबी, महालुंग, अंजीर, कवठ, काले मनुके.
- यूष सूप - मूग/तूर कुळीथ यांचे सुंठ/धणे/जिरे व तुपाची फोडणी दिलेले सूप, किंवा खाली वर्णित फलभाज्या, पालेभाज्या यांचे सूप किंवा भाताची पेज.
- लघ्वाहार - रव्याचा उपमा शिरा/भाजलेले पोहे/वरईचे तांदूळ.

जेवण :

- फळभाज्या - सर्व चालतील (बटाटा, टमाटर, वांगे, रताली सोडून).
- पालेभाज्या - शेवगा, पडवल (इतर पालेभाज्या खाऊ नये.)
- धान्य - गव्हाचे फूलके ज्वारीची भाकरी जुनी तांबडी साळ, तूर, मूग, कुळीथ.
- भात - जुन्या तांदळाचा भाजून केलेला भात/मुगाची खिचडी,
- कढण/सूप- वर वर्णन केलेले.
- मांसाहार - (बोकडीच्या पायांचे सूप) मांसाहार शक्यतो टाळावा,
- दुधाचे पदार्थ - ताजा गोड ताक

- संस्कारित जल - उष्णोदक (सकाळी गरम केलेले पाणी),ओवा/वावडिंग सिद्ध पाणी,
- तेल-तीळ तेल, मोहरी तेल
- इतर सुंठ, आले, ओली हळद, लसुन, ओवा,

विशिष्ट पथ्य :

- दिवसा झोपू नये, वरच्यावर खाणे/अजीर्ण झाल्यास खाणे/जास्त पाणी पीणे या गोष्टी टाळाव्या.
- अधिक गोड खाऊ नये.
- दह्या सारखे आंबट पदार्थ , गुळ, सॉस, जेली, जॅम, बर्गर, चॉकलेट, नूडल्स, पिझ्झा, इ. बेकरी प्रोडक्ट्स खाऊ नये.

पंचकर्म: वैद्यकीय सल्ला व निरिक्षणाखाली करावे.

अधिक माहिती करीता खाली दिलेल्या चिन्हांवर क्लिक करा

सर्व आजारांच्या पथ्य-अपथ्यांची अनुक्रमणिका → index

क्र.	माधवप्रिया शाखा	संपर्क	पत्ता
१	घाटकोपर - प्रमुख शाखा	7045607187	
२	कांदिवली	7304751357	
३	गिरगाव	022-22081081	
४	पुणे - तिसरा रविवार	8169507436	
५	कोल्हापूर - पहिला रविवार	7045607187	

